

mož prakse, poslovnež in podjetnik, ki se ni nikoli ukvarjal z epistemologijo, temveč je bil in ostal ekonomist. A njegov *magnum opus*, trilogija *Knowledge: Its Creation, Distribution, and Economic Significance* je v celoti posvečena ekonomiki znanja. V prvem delu, *The Production and Distribution of Knowledge in the United States*, ki je izšel leta 1962, hkrati s Polanyijevim spisom *The Republic of Science* in dve leti pred (za teorijo človeškega kapitala prelomno) Beckerjevo knjigo *Human Capital*, je iznašel in populariziral koncept informacijske družbe, a tu nas bo bolj zanimal sklepni del trilogije *The Economics of Information and Human Capital*, v katerem na temeljih, ki so jih postavili Hayek in drugi zgodnji neoliberalci, postavi specifično, lahko bi rekli avstrijsko (za razliko od čikaške) teorijo človeškega kapitala, s čimer dovrši lok od Hayekovih socialno filozofskih in protoepistemoloških intuicij do izdelane, matematizirane ekonomske teorije in konkretnih predlogov za šolsko politiko, s čimer se problematika znanja ter njegove produkcije in distribucije znatraj te teoretske šole obenem vrne v ekonomsko vedo in prestavi na področje izobraževalne politike.

Razpravo o človeškem kapitalu Machlup začne s potrditvijo Hayeka in osnovnih postulatov njegove socialne filozofije: »Kar šteje, je prilagajanje na spremembe; in pravo vprašanje je, ali lahko to prilagajanje enako učinkovito dosežemo s centralno agencijo, ki določa cene in/ali količine, kot ga lahko s svobodnimi 'interakcijami' neodvisnih ekonomskih akterjev, ki sledijo vsak svojim ciljem in načrtom ter tekmujejo drug z drugim na prostih trgih.« (Machlup, 1984: 191) Tako kot Hayek in Mises verjame, da so (prosto oziroma spontano določene) cene najučinkovitejši prenosnik ekonomskih informacij, saj za sporočanje informacij, potrebnih za gospodarsko aktivnost, zadošča le enostavna kvantiteta in torej za uravnavanje prostotržnih gospodarstev ni potrebno vedeti kvalitativnih podrobnosti o produkcijskem procesu samem ali o potrošniških preferencah. Hayekova kritika centralnega planiranja tako predstavlja splošno podlago specifične teorije človeškega kapitala.

Machlup nadaljuje s splošnima definicijama kapitala in investicije – investicija je vsaka finančna naložba, za katero lahko utemeljeno pričakujemo, da bo prinesla pozitivne finančne donose (ibid.: 491), medtem ko je kapital vse, kar lahko te bodoče finančne donose omogoča (ibid.: 428). Če kapital in investicije definiramo tako splošno,¹⁴ lahko kot akumulacijo kapitala vidimo tudi izobraževanje, saj naj bi bolj izobraženi ljudje prejeli višje plače in naj bi bila razlika med povprečno in dejan-

14 Za kritiko takšne definicije kapitala cf. Krašovec (2012).